

Paragraf 85

Ärendenummer KS2022/865

Utveckling av evenemang ett nytt ansvarsområde för KS samt förflyttning av ansvarsområdet besöksnäring från UPN till KS

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsen beslutar att skicka rapporten "Ansvaret för besöksnäringen flyttas från UPF till KLF", daterat 2023-05-19 samt följande beslutsförslag på remiss till upplevelsenämnden:

1. Följande mening tas bort från upplevelsenämndens ansvarsområde i Reglemente för upplevelsenämnden i Enköpings kommun: "främjandet av kommunens besöksnäring".
2. Följande mening läggs till i kommunstyrelsens övergripande uppgifter i Reglemente för kommunstyrelsen i Enköpings kommun: "15. Leda och samordna kommunens arbete med besöksnäring och evenemang."

Remissvaret bör vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 26 september 2023.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslöt på sitt sammanträde den 13 juni 2022 genom KF 93 § punkt 7 att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för att upplevelsenämndens ansvarsområde gällande besöksnäring flyttas till kommunstyrelsens ansvarsområde. I samma ärende beslöt kommunfullmäktige också att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för att ansvar för utveckling av evenemang blir ett nytt område för kommunstyrelsen (punkt 8).

I enlighet med uppdragen från kommunfullmäktige har kommunledningsförvaltningen tagit fram förslag på beslutsunderlag som nu ska skickas på remiss till upplevelsenämnden.

Beslutet att ändra reglementen innebär att en organisationsförändring måste verkställas av förvaltningarna. En viktig del i en organisationsförändring är att förhandlingar genomförs mellan berörda förvaltningar och personal. De exakta ekonomiska konsekvenserna klargörs på basis av dessa förhandlingar men utgångspunkten i det bifogade beslutsunderlaget är att det totala anslaget som i rambudget för år 2024 ska omdisponeras från upplevelseförvaltningens

turistverksamhet till kommunledningsförvaltningens näringslivsavdelning är i 2 833 828 kronor.

Yrkanden

Peter Book (M), Kristjan Valdimarsson (SD) och Bitte Myrsell (M) yrkar att kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att skicka rapporten "Ansvaret för besöksnäringen flyttas från UPF till KLF", daterat 2023-05-19 samt följande beslutsförslag på remiss till upplevelsenämnden:

1. Följande mening tas bort från upplevelsenämndens ansvarsområde i Reglemente för upplevelsenämnden i Enköpings kommun: "främjandet av kommunens besöksnäring".
2. Följande mening läggs till i kommunstyrelsens övergripande uppgifter i Reglemente för kommunstyrelsen i Enköpings kommun: "15. Leda och samordna kommunens arbete med besöksnäring och evenemang."

Remissvaret bör vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 26 september 2023.

Jesper Englundh (S) yrkar avslag på ärendet i sin helhet.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, dels Peter Books (M) med fleras yrkande och dels Jesper Englundhs (S) yrkande.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar i enlighet med Peter Books (M) med fleras yrkande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2023-05-19.

Rapport - Ansvaret för besöksnäringen flyttas från UPF till KLF, 2023-05-19

Kommunledningsförvaltningen
Raine Katajamäki
raine.katajamaki@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Utveckling av evenemang ett nytt ansvarsområde för KS samt förflyttning av ansvarsområdet besöksnäring från UPN till KS

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att skicka rapporten "Ansvaret för besöksnäringen flyttas från UPF till KLF", daterat 2023-05-19 samt följande beslutsförslag på remiss till upplevelsenämnden:

1. Följande mening tas bort från upplevelsenämndens ansvarsområde i Reglemente för upplevelsenämnden i Enköpings kommun: "främjandet av kommunens besöksnäring".
2. Följande mening läggs till i kommunstyrelsens övergripande uppgifter i Reglemente för kommunstyrelsen i Enköpings kommun: "15. Leda och samordna kommunens arbete med besöksnäring och evenemang."

Remissvaret bör vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 26 september 2023.

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslöt på sitt sammanträde den 13 juni 2022 genom KF 93 § punkt 7 att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för att upplevelsenämndens ansvarsområde gällande besöksnäring flyttas till kommunstyrelsens ansvarsområde. I samma ärende beslöt kommunfullmäktige också att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för att ansvar för utveckling av evenemang blir ett nytt område för kommunstyrelsen (punkt 8).

I enlighet med uppdragen från kommunfullmäktige har kommunledningsförvaltningen tagit fram förslag på beslutsunderlag som nu ska skickas på remiss till upplevelsenämnden.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att ändra reglementen innebär att en organisationsförändring måste verkställas av förvaltningarna. En viktig del i en organisationsförändring är att

förhandlingar genomförs mellan berörda förvaltningar och personal. De exakta ekonomiska konsekvenserna klargörs på basis av dessa förhandlingar men utgångspunkten i det bifogade beslutsunderlaget är att det totala anslaget som i rambudget för år 2024 ska om disponeras från upplevelseförvaltningens turistverksamhet till kommunledningsförvaltningens näringslivsavdelning är i 2 833 828 kr.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Beslutets konsekvenser för bland annat för det lokala näringslivet framgår av det bifogade beslutsunderlaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2023-05-19.
Rapport - Ansvar för besöksnäringen flyttas från UPF till KLF,
kommunledningsförvaltningen, 2023-05-19.

Daniel Jansson-Hammargren
Kommundirektör
Enköpings kommun

Åsa Olsson
Kansli- och utredningschef
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

Upplevelsenämnden, för åtgärd.

Beslutsunderlag

Ansvaret för besöksnäringen flyttas från UPF till KLF

Kommunledningsförvaltningen
Raine Katajamäki
raine.katajamaki@enkoping.se

Ärendenummer
KS2022/865

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund.....	1
2.	Förslagets beredning	2
3.	Avgränsning	2
3.1.	Begreppet besöksnäring	2
3.2.	Begreppet besökare.....	3
3.3.	Budget.....	3
3.4.	Implementeringen av förändringar	3
4.	Besöksnäringen i Enköpings kommun	4
4.1.	Kommunfullmäktiges långsiktiga arbete med besöksnäring.....	4
4.2.	Besöksnäringen i kommunens årsredovisning 2021	4
4.3.	Besöksnäringens verksamheten på nämndnivå.....	6
4.3.1.	Upplivelsenämndens långsiktiga plan 2020–2023	6
4.3.2.	Upplivelsenämndens årsplan 2022	7
4.3.3.	Upplivelsenämndens årsplan 2023	7
4.3.4.	Upplivelsenämndens verksamhetsberättelse 2022.....	7
4.4.	Strategisk styrning.....	9
5.	Upplivelseförvaltningens nuvarande organisation och uppdrag	9
5.1.	Förvaltningens övergripande arbete med frågor som rör besöksnäringen	9
5.2.	Förvaltningens kärnverksamhet kring besöksnäringen.....	10
5.3.	Tjänstepersonsorganisationen på enheten Museum och turism	11
6.	Beslut och verkställighet av organisationsförändringen	12
6.1.	Ekonomiska konsekvenser	12
6.2.	Den framtida organisationsstrukturen	13
7.	Överföring av avtal och medlemskaps i olika föreningar, samarbeten och nätverk.....	15
8.	Preliminär plan för det fortsatta arbetet	16

1. Bakgrund

Kommunfullmäktige beslöt på sitt sammanträde den 13 juni 2022 genom KF 93 § punkt 7 att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram beslutsunderlag för att upplevelsenämndens ansvarsområde gällande besöksnäring flyttas till kommunstyrelsens ansvarsområde.

Kommunfullmäktige tog det ovannämnda beslutet i samband med att fullmäktige behandlade ett ärende gällande den övergripande översynen av kommunens politiska organisation. Ärendet gällande översyn av politisk organisation hade beretts som en kommunfullmäktigeberedning och arbetet resulterade i ett dokument *Slutrapport, Fullmäktigeberedning – Översyn av politisk organisation, 2022-05-13, KS2021/718*. I slutrapporten har fullmäktigeberedningen enligt följande definierat förändringsbehovet av att flytta besöksnäringen till kommunstyrelsen:

”Besöksnäringen behöver samordnas bättre och kommunstyrelsen stärkas i sin strategiska roll för detta område. Näringslivsavdelningen hanterar idag alla näringar utom besöksnäringen. Arbetsgruppen bedömer att näringslivsavdelningen har goda förutsättningar att utveckla och främja denna näring genom att använda etablerade företagsnätverk och intensifiera dialogen med näringen. Ett väl fungerande samverkan med upplevelseförvaltningen är avgörande för att upprätthålla och utveckla den föreningsdialog som är av betydelse för besöksnäringen. Arbetsgruppen menar att förutsättningarna att utveckla besöksnäringen blir bäst om näringslivsavdelningen har ett helhetsansvar över alla näringar. Detta innebär att ansvaret för verksamhet som brett riktar sig mot att främja besöksnäringen såsom utveckling- och drift av turistbyråverksamhet flyttas till kommunstyrelsen.”¹

Fullmäktigeberedningen hade också gjort en kort konsekvensanalys på de åtgärder som bör vidtas med anledning av beredningens förslag:

”När ansvaret flyttas för besöksnäringen finns underförstått en ambitionshöjning avseende detta område. Tjänstepersonstödet för besöksnäring och utveckling av evenemang på kommunledningsförvaltningen behöver därför ses över. Förvaltningen behöver också ta fram förslag på delegationsordning för socialt

¹ Slutrapport 2022, s. 14.

hållbarhetsutskott och ändra reglemente för kommunstyrelsen och upplevelsenämnden.”²

2. Förslagets beredning

Beslutsunderlaget har tagits fram genom av att kartlägga de nuvarande organisationsstrukturerna, verksamheternas uppdrag, budget och verksamheternas målsättningar.

Som stöd i arbetet har intervjuer, faktainsamling och förankringar gjorts med följande personer:

- Jonas Nyström, förvaltningschef UPF
- Anna Habbe, verksamhetschef UPF
- Johan Linder, enhetschef UPF
- Sofie Friberg, projektledare UPF
- Jessica Ekengren, ekonom UPF
- Linda Karlsberg, strateg UPF
- Anna Holmström, näringslivschef KLF
- Cecilia Toresäter, kommunikationschef KLF
- Hannu Högberg, stabschef KLF

3. Avgränsning

3.1. Begreppet besöksnäring

I Besöksnäringstrategi för Uppsala län 2021–2024 definieras begreppet besöksnäring på följande sätt:

”Besöksnäringen omfattar aktörer i de branscher som säger tjänster till besökare. Det betyder att alla aktörer som har någon del av försäljningen till kunder vars konsumtion definieras som turismkonsumtion, kan sägas tillhöra besöksnäringen.”³

Den ovannämnda beskrivningen innebär att begreppet besöksnäring omfattar stora delar av kommunens verksamhet och hit kan räknas frågor som gäller kollektivtrafik, sophantering, rastplatser och annan infrastruktur tillsammans med muséer, förvaltning av natur- och kulturmiljöer, anordnandet av evenemang, turism, företagsfrämjande insatser samt idrott och friluftsliv. Även flera av

² Slutrapport 2022, s. 15.

³ Besöksnäringstrategi 2021, s. 36.

kommunens tillstånds- och tillsynsfrågor, digitaliseringsprocesser, kommunikationsinsatser, arbetsmarknadspolitiska åtgärder och markplaneringsfrågor kan tänkas ha en koppling med besöksnäringen. I en vid bemärkelse kan man i vissa fall tala om att hela kommunens varumärke bygger på besöksnäring. Således blir den första och den viktigaste frågan att avgöra vad som i Enköpings kommun och inom ramen för detta uppdrag ska omfattas av begreppet besöksnäring. För att systematiskt kunna hantera denna fråga har utgångspunkt varit att med besöksnäring avses i första hand den verksamhet som bedrivs på upplevelseförvaltningens enhet som heter *Museum och turism* och som organisatoriskt hör till avdelningen *Kultur och turism*.

3.2. Begreppet besökare

I Besöksnäringstrategi för Uppsala län 2021–2024 definieras begreppet besökare på följande sätt:

”En resenär som genomför en resa där huvudresmålet ligger utanför resenärens vanliga omgivning. Den sammanhängande vistelsetiden är kortare än ett år. Syftet med resan är affärer (arbetsresor), fritid eller andra personliga syften.”⁴

Begreppet besökare definieras i det här beslutsunderlaget på samma sätt som i Uppsala läns besöksstrategi.

3.3. Budget

Förändringarna ska verkställas inom budgetramen. Ett slutgiltigt budgetförslag för det nya organisatoriska upplägget inför år 2024 tas fram på basis av resultat från de förhandlingarna som förs i och mellan de berörda verksamheterna.

3.4. Implementeringen av förändringar

Det praktiska genomförandet av arbetsgivarmässiga skyldigheter och förpliktelser som den föreslagna förändringen ger upphov till faller utanför uppdraget.

Inrättandet av nya eller ändringar i existerande tjänster eller upprättande av förslag på eventuella tjänste- eller arbetsbeskrivningar ingår inte i detta uppdrag utan hanteras i berörda förvaltningar och beslutande organ.

⁴ Besöksnäringstrategi 2021, s. 36.

Utvecklandet av ett nytt samarbetsätt mellan näringslivsavdelningen och upplevelseförvaltningen sker mellan dessa två utifrån den förändringen som verkställts.

4. Besöksnäringen i Enköpings kommun

4.1. Kommunfullmäktiges långsiktiga arbete med besöksnäring

Enligt kommunfullmäktiges långsiktiga plan 2020–2023 punkt 17 är Enköping en landsbygdskommun vid Mälaren med tillgångar och möjligheter som har stor potential. I samverkan med människor och organisationer kan kommunen utvecklas till gagn för Enköpingsborna och en växande besöksnäring.⁵

Därtill konstateras i kommunfullmäktiges långsiktiga plan i punkt 20 att turism och besöksnäring har stor betydelse för sysselsättningen i Enköpings kommun, men också som ett sätt att marknadsföra Enköping.⁶

I kommunfullmäktiges årsplan med budget 2022 och plan 2023–2024 konstaterades under upplevelsenämndens ansvarsområde följande:

”Turismen är ett område som behöver lyftas ytterligare. Det finns många starka och drivna krafter runt om i kommunen, dessa ska samverkas med för att stärka utbudet och upplevelsen av Enköpings kommun.”⁷

4.2. Besöksnäringen i kommunens årsredovisning 2021

I kommunens årsredovisning 2021 konstaterades att måluppfyllnad för kommunfullmäktiges långsiktiga plan punkt 17 (se ovan) inte var på rätt väg:

”Målet anknyter till utveckling av Enköpings landsbygd samt besöksnäring. Enköpings besöksnäring har en stor utvecklingspotential och efterfrågan ökar på hållbara produkter och tjänster, lokala upplevelser samt friluftaktiviteter. Dock har pandemin drabbat besöksnäringen hårt, med minskat resande och färre besökare än tidigare år.

⁵ Kommunfullmäktiges långsiktig plan 2020-2023, s. 20.

⁶ Kommunfullmäktiges långsiktig plan 2020-2023, s. 21.

⁷ Kommunfullmäktiges årsplan med budget 2022, s. 8.

För fortsatt utveckling bör en strategisk plan tas fram i nära samverkan med företagare och aktörer, som beskriver nuläge, mål och aktiviteter för att nå målet. Då utvecklingen inte skett i önskvärd riktning är bedömningen att målet inte är på rätt väg att nås 2023.

KF indikatorer	Mål	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
17a Ökat antal arbetsställen inom besöksnärringsbranscher med bas i småort eller glesbygd. SCB	275	293	280	274

Däremot konstateras i kommunens årsredovisning 2021 att måluppfyllnad för punkt 20 i kommunfullmäktiges långsiktiga plan var på rätt väg:

"Kommunen har flera projekt som främjar besöksnäringen där samverkan med andra aktörer är centralt för att nå måluppfyllelse. Dock ser man att pandemin haft påverkan på antal övernattande besök i kommunen de senaste åren, med kortare resor och "hemester" i sitt närområde.

Med öppnandet av Pepparrottsbadet erbjuder Enköping ännu en stark reseanledning som komplement till befintligt utbud. Enköpings parker och destination Fjärdhundraland är sedan tidigare etablerade dragare till vårt geografiska område. Pepparrottsbadet har öppet hela året vilket är en styrka i arbetet med att förlänga den traditionella turistsäsongen som löper maj-september. I linje med att tillgodose behoven från husbilsresenärer har fyra nya parkeringsplatser för husbilar ställts i ordning vid Pepparrottsbadets parkering.

Samarbetet inom Fyra Mälarstäder fortsätter. Arbetsgruppen för besöksnäring har under året arbetat med Mälaren som gemensam nämnare med gästhamnar och båtutrustning i fokus. Ett samarbete har även påbörjats kring cykelturismen och dialog med cykelföreningen pågår. Utveckling av buss- och cykelturism har skett under året. Mountainbike-banan vid Gånsta har rustats och marknadsförs i flera digitala kanaler, däribland den digitala besökskartan.

Arbete pågår även med att införa den kommunala turismstrategin, det kulturpolitiska programmet och det idrottspolitiska programmet. Dessa styrdokument är av stor vikt för framtidens besöksnäring.

⁸ Årsredovisning 2021, s. 34.

Vid nybyggnation av skolor ingår det att planera för övernattningsmöjligheter. Det är en del i att förbättra förutsättningarna för idrottsturismen och utvecklingen av konceptet Lägerstaden Enköping.

Utvecklingen av hamnområdet har försenats något och därmed finns risk att inte alla aktiviteter kring hamnområdet och Klosterparken hinner slutföras innan 2023 års slut. Trots eventuella förseningar i hamnområdet är bedömningen att måluppfyllelsen är på rätt väg.

KF indikatorer	Mål	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
20a Antal gästnätter per år, ökning i %	6%	-25%	-37%	0%

4.3. Besöksnäringens verksamheten på nämndnivå

4.3.1. Upplevelsenämndens långsiktiga plan 2020–2023

I upplevelsenämndens långsiktiga plan 2020–2023 konstateras att upplevelsenämnden är ledande för genomförandet av punkt 20 i kommunfullmäktiges långsiktiga plan. För upplevelsenämnden innebär detta att:

”Turism- och besöksnäring är en näring som har stor betydelse för invånare besökare och företagande. Genom att det är en näring har den också en betydelse för tillväxten, den skapar arbetstillfällen, ekonomiska värden och är en kraft för regional utveckling.

Förslag på indikator	Nivå KF/Nämnd	Nuläge 2019	Uppnått 2023	På rätt väg	Ej uppnått
Antal gästnätter per år	KF	90 570	≥5 % ökning	2-5 %	≤2 %
Nöjd kundindex. Verksamhetsundersökningar - museum och turism	Nämnd	80 %	≥80%	60-79	≤60

⁹ Årsredovisning 2021, s. 35–36.

¹⁰ Upplevelsenämndens långsiktiga plan 2020–2023, s. 12

4.3.2. Upplevelsenämndens årsplan 2022

Avseende punkt 20 i kommunfullmäktiges långsiktiga plan har upplevelsenämnden skrivit följande i nämndens årsplan för 2022:

"Prioriterad riktning: Hållbar besöksnäring

Utveckla och genomföra verksamhet som syftar till att ge förutsättningar för hållbar turism där arbetstillfällena och näringen ges möjligheter till långsiktighet."¹¹

4.3.3. Upplevelsenämndens årsplan 2023

I upplevelsenämndens aktuella årsplanens riskanalys har nämnden lyft upp följande gällande besöksnäringen:

"En utredning om att flytta ansvaret för besöksnäring från upplevelsenämnden till kommunstyrelsen pågår. Upplevelsenämndens uppdrag är idag både strategiskt, taktiskt och operativt och tjänster är inte fullt ut är renodlade för området besöksnäring. Till exempel är det strategiska arbetet nära kopplat med kringliggande områden, så som tillgängliggörande av kulturarv, kultur, friluftsliv och idrottsturism. Ett annat exempel är att turistinformationen personal även är entrépersonal för museet. En flytt av ansvaret för besöksnäringen kommer att påverka upplevelseförvaltningens organisation men risken finns också att nämndens arbete kopplat till angränsande områden påverkas."¹²

4.3.4 Upplevelsenämndens verksamhetsberättelse 2022

I upplevelsenämndens verksamhetsberättelse för år 2022 konstateras måluppfyllnad för punkt 20 (Enköping har en stark besöksnäring) i kommunfullmäktiges långsiktiga plan var på rätt väg. I verksamhetsberättelsen för år 2022 har nämnden sammanställt de under året verkställda aktiviteterna och gjort en analys av måluppfyllnaden enligt följande:

Upplevelsenämndens prioriterade riktning för 2022 var *Hållbar besöksnäring. Utveckla och genomföra verksamhet som syftar till att ge förutsättningar för hållbar turism där arbetstillfällena och näringen ges möjligheter till långsiktighet.*

¹¹ Upplevelsenämndens årsplan 2022, s. 5.

¹² Upplevelsenämndens årsplan 2023, s. 11.

Projektet Regional cykelled mellan Enköping och Håbo har pågått under året. Detta genom arbete med ansökan till Trafikverket och framtagande av förslag till avsiktsförklaring där Upplandsstiftelsen och Region Uppsala leder processen med bidrag från upplevelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Vandringsstråk längs med Upplandsleden har försetts med informationsskyltar på svenska och engelska. Lillkyrka fornstig har invigts. Arbetet med att tillgängliggöra kulturarv påverkar måluppfyllelsen positivt.

Det eldrivna turisttåget levererades i juli efter omfattande förseningar orsakade av pandemin. Intresset för det nya tåget har varit stort och har tagit invånare och besökare med på guidade turer genom stadens parker.

I arbetet med Årets stadskärna har förvaltningen varit representerad i Team Centrum tillsammans med näringslivskontoret och samhällsbyggnadsförvaltningen, samt Centrumledare. Museet har bidragit med att ta fram bilder ur bildsamlingen för foliering av elskåp vid Stora torget. Aktiviteten bedöms bidra till ökad trivsel och en mer välkomnande stadskärna. Kulturskolan har medverkat på olika programpunkter under året. Stödet till civilsamhället gör det möjligt för till exempel Enköpings kammarkör att medverka i centrumsamverkans program.

Planerandet av övernattningsmöjligheter i samarbete med nybyggnation av skolor har fortsatt och i planen finns nu 600 platser i nya Westerlundska gymnasiet, 200 platser i nya Lillsidanskolan och 100 platser i nya Örsundsbroskolan.

Marknadsföring av upplevelser

Arbete med paketera och marknadsföra upplevelser i Enköping är en del av det länsgemensamma arbetet. Resegrossister har fått riktade paketerade utbud och visningsresor har genomförts till Enköpings parker, Skogsbackens ost, Grönsö slott och det historiska Enköping. Mässmonter med gestaltning och innehåll som riktar sig till målgruppen 60 plus har tagits fram inför mässor 2023. I det strategiska besöksnäringens arbetet ansvarar kommunen

för plattform och är sammankallande medan affärsverksamheten sker hos näringslivets aktörer.”¹³

4.4 Strategisk styrning

Fram till år 2020 styrdes kommunens strategiska arbete utifrån kommunens eget strategidokument för en hållbar besöksnäring.¹⁴ Efter år 2020 har verksamhetsformerna för det strategiska arbetet ändrats. Numera ingår Enköpings kommuns strategiska arbetet som en del i Besöksnäringstrategi för Uppsala län 2021–2024. Dessa länsövergripande strategiska målsättningar bryts sedan ned till specifika målsättningar för Enköpings kommun och skrivs in i kommunens egen årsplan. Vid behov tas lokala aktiviteter fram men främst sker strategiskt, taktiskt och operativt arbete med länet som gemensam nämnare.

Därutöver framgår det av kommunens kultur- och idrottspolitiska programmen att det kulturpolitiska respektive det idrottspolitiska arbetet är viktiga delar besöksnäring och platsutveckling i Enköpings kommun.¹⁵

5. Upplevelseförvaltningens nuvarande organisation och uppdrag

5.1. Förvaltningens övergripande arbete med frågor som rör besöksnäringen

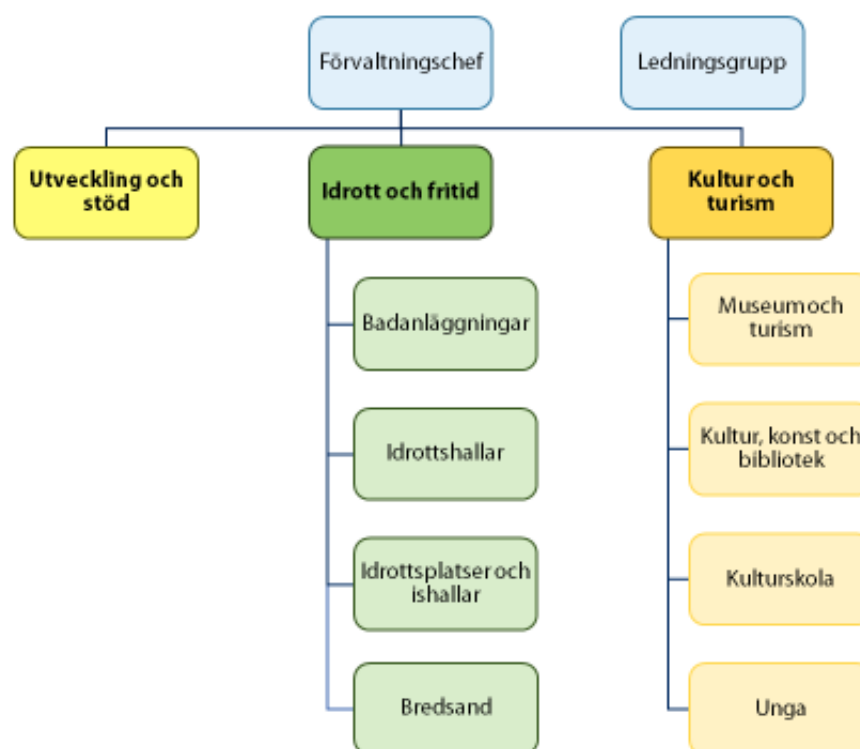
Upplevelseförvaltningen arbetar i en stor omfattning med uppdrag som på sätt eller annat främjar besöksnäringen i Enköpings kommun. Som exempel kan nämnas förvaltningens uppdrag med att arbeta för och värna om kulturhistoriska bebyggelser, arrangera och utveckla kulturupplevelser och idrottsevenemang samt att främja friluftslivet i kommunen. Ofta är upplevelseförvaltningens insatser sådana som har effekt både för kommunens egna invånare men som även bidrar till att förbättra besöksnäringens allmänna verksamhetsförutsättningar i kommunen.

¹³ Verksamhetsberättelse 2022, upplevelsenämnden, s. 12–13.

¹⁴ En strategi för en hållbar besöksnäring i Enköpings kommun till år 2020.

¹⁵ Kulturpolitisk program 2017 & Idrottspolitisk program 2017.

Upplevelseförvaltningens organisationsschema

5.2. Förvaltningens kärnverksamhet kring besöksnäringen

Även om hela upplevelseförvaltningen gör viktiga insatser med att främja besöksnäringen i Enköpings kommun så kan man ändå konstatera att förvaltningens huvudsakliga ansvar att hantera frågor som berör besöksnäringen har ålagts på enheten Museum och Turism.

Av 1 § 1 mom. i upplevelseförvaltningens reglemente kan urskiljas följande uppdrag som är särskilt viktiga från ett besöksnäringssperspektiv:

- "främjandet av kommunens besöksnäring
- parkguidningsverksamheten

- kulturmiljövård och kulturhistoria; stöd till lokalhistorisk forskning; samt kommunens museiverksamhet
- verkar för att estetiskt och kulturhistoriskt värdefulla och/eller i samhällsbilden karaktäristiska byggnader och miljöer bevaras
- verksamhets- och konsultativt stöd till verksamheter och föreningar inom kultur- och fritidsområdet
- stöd till föreningar och verksamheter när det gäller lokaler och anläggningar; nämnden ska beakta Boverkets föreskrifter om statsbidrag till allmänna samlingslokaler (2017:2)
- att behovet av infrastruktur inom idrotts-, fritids-, kultur- och rekreationsområdet är väl dokumenterat och finns tillgängligt som t.ex. underlag för översiktsplanering och programarbete etc¹⁶

Även kommunens hemsida www.upplevenkoping.se är en väldigt viktig del av kommunens arbete med besöksnäringen men sidan hanteras inte i sin helhet av upplevelseförvaltningen. Upplevelseförvaltningen skapar och har ansvar för en del av sidans innehåll medan kommunledningsförvaltningens kommunikationsenhet äger sidan samt ansvarar för sidans teknik, design och struktur och även en del av innehållet. Därutöver har samhällsbyggnadsförvaltning ett visst ansvar för sidan gällande informationen om parkerna.

Nytt för år 2023 är att upplevelsenämnden ska bedriva campingverksamhet och därmed tillhörande verksamhet på Bredsand.¹⁷ Detta uppdrag med tillhörande ändringar i upplevelsenämndens reglemente ålades upplevelsenämnden i samband med att kommunfullmäktige fattade ett beslut om att ingå överenskommelse om förtida upphörande av anläggningsarrangemang och överlåtelse av tomträtt samt beslut om drift av Bredsands camping och stugby.

5.3. Tjänstepersonsorganisationen på enheten Museum och turism

Den personella strukturen på enheten Museum och Turism är indelad i två olika verksamhetsgrenar med separata driftsbudget. Härutöver konstaterades det tidigt i utredningsarbetet att det inte fanns sådana heltidstjänster där

¹⁶ 1 § 1 mom. i Reglemente för upplevelsenämnden 2021.

¹⁷ Kommunfullmäktige 2023-05-02, § 92.

arbetsuppgifterna enbart handlade om besöksnäringen och vilka som sådana kunde flyttas från upplevelseförvaltningen till kommunledningsförvaltningen. Av denna orsak identifierades de tjänsterna och de arbetsuppgifterna på upplevelseförvaltningens enhet Museum och turism som bedriver besöksnäringens kärnverksamhet. Sådana funktioner som indirekt eller enbart till en begränsad omfattning arbetar med besöksnäringen är således inte föreslagna att bli föremål för flytt. Däremot måste dessa tjänster omorganiseras internt på upplevelseförvaltningen.

6. Beslut och verkställighet av organisationsförändringen

6.1. Ekonomiska konsekvenser

Av den nedanstående tabellen framgår hela turistverksamhetens budget för år 2023. Budgeten består av anslag och intäkter som är budgetetera för besöksnäringens verksamhet men också andra kostnader och intäkter inom turistverksamheten.

Turistverksamhetens budget för år 2023

Ordinarie verksamhet	Intäkter	-	386 000
	Personalkostnader		2 669 109
	Drift		446 564
	Avskriv och kaptj		226 327
Summa Ordinarie verksamhet			2 956 000
Trädgårdsdagen	Personalkostnader		120 000
	Drift		90 000
Summa Trädgårdsdagen			210 000
Lokal strategi besöksnäring	Drift		170 000
Summa Lokal strategi besöksnäring			170 000
Totalsumma			3 336 000

I samband med att kommunfullmäktige inför år 2024 fattar beslut om att ansvaret för besöksnäringen flyttas behöver kommunfullmäktige fatta beslut om att omdisponera budgetmedel från upplevelseförvaltningen till kommunledningsförvaltningens näringslivsavdelning. Utifrån upplevelseförvaltningens organisationsstruktur, upplevelseförvaltningens uppdrag, genom av att jämföra tjänsternas arbetsbeskrivningar sinsemellan och

med beaktande av att fullmäktigeberedningen konstaterade i sin slutrapport att ansvaret för verksamhet som brett riktar sig mot att främja besöksnäringen såsom utveckling- och drift av turistbyråverksamhet ska flyttas till kommunstyrelsen görs en bedömning att i rambudget för år 2024 ska **2 833 828 kr** om disponeras från upplevelseförvaltningens turistverksamhet till näringslivsavdelningen i enlighet med den nedanstående tabellen.

Ordinarie verksamhet	Intäkter	-393 334
	Personalkostnader	2 155 771
	Drift	455 325
	Kapitaltjänstkostnader	226 326
Summa Ordinarie verksamhet		2 444 088
Trädgårdsdagen	Personalkostnader	124 800
	Drift	91 710
Summa Trädgårdsdagen		216 510
Lokal strategi besöksnäring	Drift	173 230
Summa Lokal strategi besöksnäring		173 230
Totalsumma		2 833 828

6.2 Den framtida organisationsstrukturen

Kommunledningsförvaltningen

I enlighet med kommunfullmäktigeberedningens slutrapport ska tjänstepersonsstödet för besöksnäringen placeras på kommunledningsförvaltningens näringslivsavdelning. I kommunfullmäktigeberedningens slutrapport konstaterades att när ansvaret flyttas för besöksnäringen finns det underförstått en ambitionshöjning avseende detta område och att tjänstepersonstödet för besöksnäring och utveckling av evenemang på kommunledningsförvaltningen behöver därför ses över.¹⁸ När det gäller åtgärder för att uppnå ambitionshöjningen har näringslivsavdelningen identifierat en utvecklingstrend inom besöksnäringen med bas i digitaliseringen och som innebär att besökarna vill i första hand kunna få information och boka olika tjänster genom digitala kanaler samt via mail och telefon istället för att fysiskt besöka turistbyråer, även om efterfrågan för det fysiska mötet inte ska underskattas. Av detta följer att turistinformation skulle kunna arbeta på andra

¹⁸ Slutrapport 2022, s. 15.

sätt och med hjälp av digitala verktyg. Även s.k. Infopoints (en enklare form av turistbyrå utplacerade på populära besöksmål och serviceställen) kan användas i större utsträckning.

Det har också konstaterats att kommunen behöver arbeta med att utveckla nya s.k. destinationer för att locka fler besökare och nya målgrupper till Enköping. Att arbeta med destinationsutveckling är nödvändigt för att Enköping ska vara konkurrenskraftig framöver inom besöksnäringen och som ort. En populär besöksdestination är Fjärdhundraland som lockar tusentals besökare årligen till kommunen. Målet är att utveckla fler destinationer på liknande sätt i andra delar av kommunen som kompletterar Fjärdhundraland.

Förutom detta är bedömningen på näringslivsavdelningen att det behövs en evenemangsstrateg som planerar och samordnar befintliga större evenemang samt arbetar med att marknadsföra Enköping för att locka större evenemang, konferenser och andra möten till kommunen som stärker Enköpings platsvarumärke. Genom att utveckla destinationer och marknadsföra dem är målsättningen att öka antalet gästnätter och turistintäkter till Enköping. Detta ska ske genom ett ökat långsiktigt strategiskt samarbete mellan kommunen och aktörer inom besöksnäringen samt genom ökad marknadsföring av Enköping som destination. Här finns nämligen en stor potential i mötesindustrin och affärsresandet. Här finns också önskemål om samarbete för att locka fler konferenser och grupper till Enköping vilket skulle gynna såväl handel som hotell och övriga näringslivet. I takt med att fler företag etablerar sig i Enköping och att t.ex. Ledningsregementet växer ökar behovet av möteslokaler, boende och samordnad marknadsföring för att ta tillvara potentialen och öka intäkterna till Enköpings kommun.

Den förändrade strategiska inriktningen för besöksnäringen förutsätter en annan typ av organisation än idag och exempel på tjänster som behövs är följande:

- Destinationsutvecklare
- Evenemangsstrateg (projektledare trädgårdsdagen, m.m.)
- Turistinformatör
- Timanställda (turistinformation, guider och tågförare)

I vilken omfattning de ovanstående tjänsterna kan bildas och hur flytt av personal ska ske är beroende av förvaltningarnas verkställighet av kommunfullmäktiges beslut och dialog med medarbetarna.

Ingen ny enhet för besöksnäringen planeras i nuläget på näringslivsavdelningen utan tjänstepersonerna rapporterar till näringslivschefen.

Framtida organisationsstruktur och uppdrag på upplevelseförvaltningen

Flytt av verksamhetsbudget och personalbudget från upplevelseförvaltningen innebär drastiskt ändrade förutsättningar för upplevelseförvaltningen och dess personal. Det uppstår nämligen ett internt omorganiseringsbehov på upplevelseförvaltningen på grund av att flyttet av besöksnäringen i vissa fall gäller enbart för delar av nuvarande heltidstjänster medan den andra delen av tjänsten kvarstår på upplevelseförvaltningen. Det måste också tas i beaktande att turistinformation har i dagsläget fungerat som museets reception men efter flyttet behöver upplevelseförvaltningen hitta en annan lösning för bemanningen av museets reception. Eftersom omorganiseringen ska verkställas inom budgetramen kan flyttet av besöksnäringen eventuellt påverka museets öppethållningstider och för att motverka detta behöver näringslivsavdelningen och upplevelseförvaltningen samarbeta i frågan. Vad gäller campingen i Bredsand är förslaget att upplevelsenämndens nya uppdrag att bedriva camping- och badverksamhet och därmed tillhörande verksamhet inte ska flyttas till kommunstyrelsen utan ska förbli på upplevelsenämndens ansvar i enlighet med kommunfullmäktigebeslutet i maj 2023.

7. Överföring av avtal och medlemskaps i olika föreningar, samarbeten och nätverk

I utredningsarbetet har det inte framkommit andra löpande och tills vidare avtal med andra aktörer än kommunens medlemskap i branschorganisationen Visita och arbetsavtal med personalen på upplevelseförvaltningen. Däremot finns det vissa avtal om idéburet offentligt partnerskap (IOP) men dessa görs på årsbasis i anknytning till olika projekt. Kommunen har också ett samarbete på många olika plan med Fjärdhundraland (exempelvis med O-ringen) och samarbete med många externa aktörer inom ramen för projektet för Trädgårdsdagen.

Kommunen har flera olika Infopoints men inga särskilda avtal är upprättade för detta ändamål. Däremot har verksamhetsidkarna som tillhandahåller en Infopoint förbundit sig till att efterleva vissa kvalitetsstandarder i enlighet med kommunens anvisningar.

Kommunen har också en representant via upplevelseförvaltningen i arbetsgruppen besöksnäring i Fyra Mälarstäder -samarbetet samt samverkar med andra kommuner i olika projekt inom ramen för Region Uppsalas länsövergripande utvecklingsarbete (exempelvis Hundra nya bussar, mässor och regional cykelled Enköping Håbo). Vad gäller turistbroschyrer så samarbetar kommunen med den externa aktören Turistbyråshopen Sverige AB. Till verksamhetens samverkansforum hör även Enköpings centrumsamverkan, Sweden by Bike, Örsundsbro företagarförening och Viable Cities.

8. Preliminär plan för det fortsatta arbetet

Kommunfullmäktige fattar beslut om ändringar i kommunstyrelsens och upplevelseförvaltningens reglemente samt ändringar i rambudget för år 2024 under hösten 2023. Kommunstyrelsen och upplevelsenämnden med sina respektive förvaltningar ansvarar för omorganiseringens verkställighet, vilket innebär att arbetet med HR-processerna, budgeteringen och verksamhetsplaneringen inför år 2024 inleds under år 2023.

När organisationsförändringen verkställs kan ett nätverk eller en samordnande förändringstödsgrupp grundas. Denna grupp skulle kunna ha i uppdrag att planera och samordna förändringsprocessen och relaterade åtgärder i olika skeden. Förändringstödsgruppen skulle i så fall kunna bestå av företrädare för olika parter, såsom ledning, personaladministration, kommunikation, chefer och personal.

Inför verkställigheten av omorganiseringen kan ledningen, personaladministrationen och kommunikationsavdelningen tillsammans upprätta även en kommunikationsplan där förändringsprocessens olika skeden och målgrupper klarläggs. Exempel på viktiga frågor som bör besvaras i kommunikationen: Varför genomförs organisationsförändringen? Varför just nu? Vad vill man uppnå med förändringen? Vad är organisationens framtid efter förändringen? Som utgångspunkt i denna kommunikation kan detta beslutsunderlag användas. Planen kan omfatta metoder, målgrupper och innehåll i extern och intern kommunikation samt definiera vem, vad, till vem och på vilket sätt man informerar.

Omorganiseringens verkställighet avseende personal, inrättande av nya eller ändringar i existerande tjänster samt upprättande av nya formuleringar på tjänste- eller arbetsbeskrivningar sker i berörda förvaltningarnas behöriga beslutande organ med beaktande av lagstadgade arbetsgivarmässiga skyldigheter och förpliktelser.

Efter att förändringen formellt är genomfört fortsätter arbetet med att hitta nya rutiner utifrån den nya verksamhetsmodellen. Dessutom bör man göra en slututvärdering av hela processen. Upprättandet av en slututvärdering hindrar naturligtvis inte att man kontinuerligt under förändringsprocessen gör uppföljningar men i den slutgiltiga utvärderingen borde man undersöka vad som gick bra, vad som kunde ha gått bättre, vilket material skapades under processen och huruvida materialet kan utnyttjas i kommande förändringsprocesser. Målsättningen med den slutgiltiga utvärderingen är således att lära sig av den gångna processen och utnyttja erfarenheterna i framtiden.

KÄLLOR

Beslut om att ingå överenskommelse om förtida upphörande av anläggningsarrende och överlåtelse av tomträtt samt beslut om drift av Bredsands camping och stugby, Enköpings kommun, kommunfullmäktiges sammanträdesprotokoll § 92, 2023-05-02.

Besöksnäringstrategi för Uppsala län 2021–2024, Region Uppsala, Dnr RS2021-00344, 2021-9-28.

Slutrapport, Fullmäktigeberedning – Översyn av politisk organisation, Enköpings kommun, KS2021/718, 2022-05-13.

Idrottspolitiskt program för Enköpings kommun, Enköpings kommun, UPN2016/13 och KS2016/795, 2017-03-13.

Kommunfullmäktiges långsiktiga plan 2020–2023, Enköpings kommun, KS2019/47, 2019-06-10.

Kulturpolitiskt program för Enköpings kommun, Enköpings kommun, UPN2015/172, 2017-02-21.

Kommunfullmäktiges årsplan med budget 2022 och plan 2023–2024, Enköpings kommun, KS2021/192, 2021-06-14.

Reglemente för Upplevelsenämnden i Enköpings kommun, Enköpings kommun, UPN 2021/55, rev. 2020-02-13.

Upplev Enköping - En strategi för en hållbar besöksnäring i Enköpings kommun till år 2020, Enköpings kommun, 2016-06-16.

Upplevelsenämndens långsiktiga plan 2020–2023, Enköpings kommun.

Upplevelsenämndens årsplan 2023, Enköpings kommun, UPN 2023/12.

Upplevelsenämndens årsplan 2022, Enköpings kommun, UPN 2020/143, rev. 2021-12-14.

Verksamhetsberättelse 2022, Upplevelsenämnden, Enköpings kommun, UPN 2022/10, 2023-02-16.

Årsredovisning 2021, Enköpings kommun, KS2022/132, 2022-05-16.

www.enkoping.se